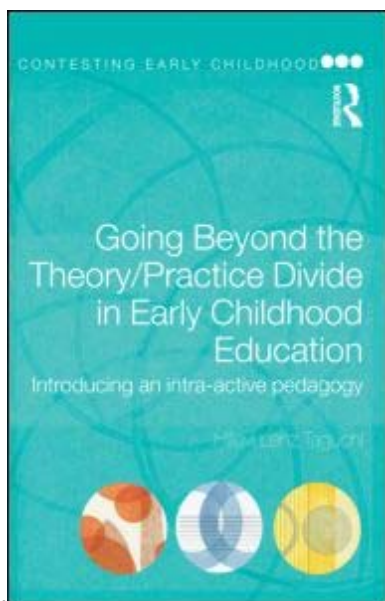

Taguchi, H. L. (2010). Going Beyond the Theory/ Practice Divide in Early Childhood Education - Introducing an intraactive pedagogy. London and New York: Routledge

Izdavačka kuća "Routledge" izdala je 2010. godine knjigu pod nazivom (u našem prijevodu) "Iznad **podjele teorije i prakse u ranom odgoju i obrazovanju**. Uvod u intraaktivnu pedagogiju". To je sedma knjiga u seriji "Osporavanja u ranom djetinjstvu", ("Contesting early childhood"). Urednici ove serije su Gunilla Dahlberg i Peter Moss. Gunilla Dahlberg jedna je od vodećih svjetskih znanstvenica, čije je uže područje interesa utjecaj i značaj "postmoderne" na razvoj i odgoj djece rane dobi. Direktorica je Reggio Emilia Instituta u Stockholmu i profesorica na njihovom Institutu za edukaciju, područje rani odgoj i obrazovanje. Peter Moss je profesor na Institute of Education University of London, a posebno se bavi reformom obrazovanja. Oni u

uvodu pišu kako je ova knjiga rezultat triju preduvjeta, prvo: decentralizacije ranog i predškolskog odgoja u Švedskoj koja se ogleda, između ostalog, i u kurikulumu koji ima svega 19 stranica jer je većina odluka prepuštena lokalnim vlastima i ustanovama ranog i predškolskog odgoja; drugo: jak naglasak stavljen je na demokraciju i pluralizam ideja kao i otvorenosti za alternativna rješenja, i treće: sve više kvalitetnih odgajatelja otvoreno je za nove teorije i istraživanja u praksi te suradnju s teoretičarima koji su također zainteresirani za praćenje i unapređivanje pedagoške prakse ranog i predškolskog odgoja. Urednici navode kako je za razvoj obrazovanja važna decentralizacija i demokracija sveukunih odnosa u društvu, što omogućuje i dovodi do nove kvalitete odnosa u obrazovnim institucijama. Tema ove knjige je mogućnosti organizacije odgojno obrazovnog procesa u predškolskoj ustanovi koja njeguje i omogućava intraaktivni pristup odgojno-obrazovnom radu, što oni nazivaju intraaktivna pedagogija. Intraaktivna pedagogija je nastavak "pedagogije slušanja" (Reggio Emilia) i proizlazi iz aktivnog djelovanja prvenstveno djece ali i odraslih na razumijevanju "svijeta" pomoću izravnih aktivnosti djece – "činjenja" i praćenja tih aktivnosti putem pedagoške dokumentacije, koja služi za zajedničku refleksiju i za međusobno razumijevanje svih sudionika odgojno – obrazovnog procesa. Iz takvog pristupa odgojno – obrazovnoj praksi proizlazi, prema mišljenju autorice,

promijenjen odnos teorije i prakse za koju autorica smatra da nisu međusobno odvojene, već da teorija proizlazi iz kontinuiranog praćenja i unapređivanja prakse, refleksije o tim rezultatima i na osnovi toga stvaranju nove teorije. Urednici serije napominju kako je zahvaljujući Reggio pedagogiji (koja dominira u Švedskom predškolskom odgoju), a koja polazi od zadovoljavanja potreba djeteta za istraživanjem i propitivanjem okruženja, istraživanje (djece i odraslih) u praksi švedskih vrtića svakodnevna pojava i to kako u radu brojnih praktičara, tako i teoretičara u ranom i predškolskom odgoju. Osobitost Reggio pedagogije je dijalog, učenje istraživanjem te rad na prikupljanju, interpretiranju i razumijevanju djeteta pomoću pedagoške dokumentacije. Autorica knjige, Hillevi Taguchi Lenz, radi na odjelu za pedagoška istraživanja u području ranog odgoja Sveučilišta u Stockholmu. Ona kvalitetu pedagoške prakse promatra iz perspektive opremljenosti vrtića raznovrsnim materijalima koji omogućuju neprestani razvoj i učenje sudionika odgojno – obrazovnog procesa. Svaki pojedinac ovisan je o okruženju u kojem živi, a odnos i utjecaj materijalnog okruženja na sudionika odgojno-obrazovnog procesa, autorica naziva intraaktivna pedagogija. Također ističe važnost kolaborativnih odnosa odgajatelja i djece. Urednici u predgovoru objašnjavaju mišljenje autorice, prema kojoj tijekom događaja ovisi o kolektivnoj odgovornosti svih organizama prisutnih u pedagoškom procesu, jednako ljudske i materijalne prirode. Intraaktivna pedagogija omogućuje djeci učenje putem interakcije s različitim materijalima.

Autorica izlaže kako nastavnici, pedagozi i istraživači u obrazovanju širom svijeta trebaju biti u mogućnosti prevladati podjelu teorije i prakse. Takav je pristup u osnovi predškolskih ustanova u talijanskoj pokrajini Reggio Emilia od 1960. godine, a uz intenzivno praćenje i unapređivanje, provodi se i u pedagoškoj praksi Švedske od 1980. godine.

Osnovna ideja ovog rada je kako ostvariti uvjete za bolje razumijevanje djece i u tom smjeru stvarati uvjete pokretanja neotkrivenih potencijala djece. Razumijevanju djece uvelike pridonosi rad na pedagoškoj dokumentaciji. U intraaktivnoj pedagogiji, pedagoška dokumentacija kojom se dokumentiraju intraaktivni fenomeni između djeteta i materijala u pedagoškom okruženju, osnova je razumijevanju djece.

U radu se koriste tri različita primjera promatranja i dokumentiranja dječjeg učenja. Pedagoška dokumentacija koristi se kao "alat za promatranje" koji omogućuje "proces izgradnje značenja o učenju djece", a razumijevanjem dječje aktivnosti odrasli mijenjaju i samu pedagošku praksu. Dijete interpretira dokumentaciju odgajatelja tako da odgajatelj na osnovi toga bolje razumije dječju aktivnost. Na taj način odgajatelj može ne samo razumjeti, nego i mijenjati i nadograđivati aktivnost djeteta. Uz to odgajatelj i uči, što mu pak omogućuje materijalizirati svoje znanje u osmišljavanju prostora. U prvom poglavlju (od ukupno sedam) autorica navodi dva primjera primjene Reggio pedagogije koja je nadahnula praksu u švedskim predškolskim ustanovama. Pri tom naglašava ulogu i značaj pedagoške prakse kao najvažnijeg alata profesionalnog razvoja.

U istraživanju pedagoške prakse uočili su da važnu ulogu ima materijalna opremljenost pedagoškog okruženja. Pri tom su značajno promijenili svoj pogled u odnosu na važnost i značaj određenih materijala, sredstava i dr. Iako su se i ranije koristili glina, pijesak, voda, građevni materijali, i dr., smatrani su se uglavnom pasivnim materijalima koji nemaju bitan utjecaj na dijete. Sadašnje njihovo iskustvo je suprotno, oni drže da ti materijali omogućuju djetetu učenje intraaktivnim odnosom.

U drugome poglavlju autorica naglašava važnost prikupljanja dokumentacije i interpretiranja prikupljenih podataka aktivnosti djeteta jer nam ona (dokumentacija) omogućuje materijaliziranje procesa učenja. Način na koji učimo jest posljedica intraakcije nas samih i materijalne stvarnosti koja nas okružuje.

Slijedi poglavlje o pedagoškoj dokumentaciji. Ona nam omogućuje aktivno razumijevanje i djelovanje u pedagoškoj praksi koju mijenjamo na osnovi razumijevanja dokumentacije. Reggio pedagogija naglašava važnost međusobnog i uzajamnog slušanja i promatranja, što nazivaju "pedagogija slušanja". Pedagogija slušanja polazi od međusobnih odnosa, inter i intra, odnosno osobnih odnosa djece međusobno, djece i odrasli (interaktivnost) te omogućuju učenje putem aktivnosti u odnosima s materijalima (intraaktivnost). Pri tom nastaje pedagoška dokumentacija koja omogućuje stvaranje privremenih teorija, koje odrasla osoba razumije njihovim promatranjem, kometiranjem i interpretiranjem te dajući ju djetetu na uvid. Na taj način omogućuje djetetu ne samo stjecanje znanja, nego i razvoj

njegove metakognicije. Prema mišljenju autorice, intraaktivan pristup omogućuje potpuni razvoj dječjih potencijala.

U četvrtom su poglavlju opisana istraživanja praktičnog učenja djece korištenjem pedagoške dokumentacije. Nakon toga, Taguchi opisuje kako i zašto se u akademskom pisanju treba izdići iznad podjele teorije i prakse. To pretpostavlja istraživanje i prakse, i teorije, u materijalnom kontekstu prakse koji podrazumijeva procese transformacije razmišljanja i rada prilikom pisanja. Da bi se izdigli iznad podjele teorije i prakse, tijekom školovanja student (jednako tako i djeca u vrtiću i učenci) i učitelji moraju "biti učeni" u procesu istraživanja. To znači da se proces učenja odvija analiziranjem samog procesa, provodeći praktično učenje od 'znanstvene' točke gledišta u procesu istraživanja te pišući o samom procesu i osobnom razvoju tijekom procesa. Na taj način učenje postaje i zabavno.

U posljednjem poglavlju ističe se važnost i vrijednost kritičkog razmišljanje. Kritičko razmišljanje tijekom procesa učenja omogućuje kritičku refleksiju, koja pak pridonosi novom poimanju i davanju značenja te vremenskom i prostornom rasporedu u odgojno-obrzoavnim ustanovama.

Polazeći od inovativnih pristupa ranom odgoju, autorica predstavlja intraaktivnu pedagogiju kao nove pristupe učenju. Interes istraživanja je kakav utjecaj imaju pojedini materijali i artefakati na učenje djece. U sedam poglavlja, na 179 stranica piše o međusobnom djelovanju teorije i prakse u predškolskom odgoju, o postojanju ontoepistemologije, značaju pedagoš-

ke dokumentacije, intraaktivnoj pedagogiji, ulozi obrazovanja odgajatelja, o akademskom pisanju koje neopravdano dijeli pedagošku teoriju od prakse te etici obrazovanja u ranom odgoju.

Intraaktivna pedagogija pomaže nam da tijekom odgojno – obrazovnog procesa našu pažnju s interpersonalnih odnosa prenesemo na intraaktivne odnose, na odnose između svih živih organizama i materijalnog okruženja kao što su stvari i artefakti, prostori i mjesta koja nastanjujemo i koristimo u svakodnevnom djelovanju.

Autorica zaključuje kako intraaktivnu pedagogiju, pomoću pedagoške dokumentacije koju prikuplja istraživač – odgajatelj i teoretičar odgojno – obrazovne prakse, može učiniti vidljivom. Da bi se intraaktivna pedagogija ostvarila, nužno je kroz pedagošku teoriju razvijati pojmove i znanja za njezino bolje razumijevanje, a samu intraaktivnu pedagogiju razvijati kroz istraživanje pedagoške prakse.

U knjizi "Iznad podjele teorije i prakse u ranom odgoju i obrazovanju. Uvod u intra – aktivnu pedagogiju" iznesena je ideja intraaktivne pedagogije što u kontekstu naše teorije i prakse podrazumijeva intraaktivni pristup ranom odgoju i obrazovanju. Pri tom, autorica Hillevi Taguchi Lenz ističe kako je učenje intraaktivnost u materijalno diskurzivnom okruženju. S obzirom na to da takvo stajalište mijenja pristup sveukupnom fizičkom okruženju dječjeg vrtića, knjiga je posebice prikladna za odgojitelje, pedagoge, studente odgojiteljskih studija. Knjiga obraća pozornost na uzajamnu povezanost prakse i teorije te je posebno zanimljiva pedagoškim praktičarima i teoretičarima koji su orijentirani na istraživanja o mogućim promjenama i unapređivanju pedagoške prakse.

Ljubimka Hajdin, pedagoginja
Dječji vrtić "Dječji svijet"
Varaždin